

Rusakov V. // Mathematics of Control, Signals, and Systems. – 2022. – Vol.34. – Pp. 1–25. <https://doi.org/10.1007/s00498-022-00330-5>

2. Fardigola L. [Reachability and Controllability Problems for the Heat Equation on a Half-Axis](#). / L. Fardigola., K. Khalina. // Journal of mathematical physics, analysis, geometry. – 2019. – Vol. 15. №. 1. – Pp. 57–78. <https://doi.org/10.15407/mag15.01.057>

3. Levkin A. [The Quality Function in Determining the Effectiveness of Example Bioeconomics Tasks](#). / Levkin A., Abuselidze G., Berezhna N., Levkin D., Volkova T., Kotko Y. // Rural Sustainability Research. – 2022. – Vol.48. Issue. 343. – Pp. 91–102. DOI 10.2478/plua-2022-0019

*Павленко Тетяна Степанівна,
науковий співробітник
Державна науково-педагогічна
бібліотека України
ім. В. О. Сухомлинського, Київ*

ДИСЕРТАЦІЙНІ ДОСЛІДЖЕННЯ З ПРОБЛЕМ ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У НАВЧАННІ ТА УПРАВЛІННІ ОСВІТНІМ ПРОЦЕСОМ

У системі сучасних євроінтеграційних змін в Україні швидкими темпами здійснюється цифровізація освітньої галузі, що передбачає формування цифрових компетентностей учасників освітнього процесу та розвиток цифрової інфраструктури й електронних сервісів у закладах освіти, підвищення ефективності процесів управління системою освіти на всіх її організаційних рівнях.

Рушійною силою відтворення та поширення новітніх ідей і розробок, зокрема з використанням інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) є наукові та науково-педагогічні працівники.

Здійснення циклу бібліометричних розвідок щодо застосування ІКТ актуалізовано та пов'язано із завданням упорядкування науково-допоміжного бібліографічного покажчика «Дисертації з питань освіти (1991–2021)» у ході виконання наукового дослідження «Інформаційні ресурси освітянських бібліотек у розвитку педагогіки, психології та освіти» (2020–2022); наук. кер. – Л. О. Пономаренко, к. н. із соц. ком.).

У незалежній Україні підготовлено та захищено значну кількість дисертаційних робіт з наукової спеціальності 13.00.10 – інформаційно-комунікаційні технології в освіті.

Зазначимо, що здійснена нами розвідка не повністю репрезентує масив дисертаційних робіт, захищених за зазначеною тематикою,

розглянуто лише окремі хронологічні й тематичні бібліометричні показники захисту дисертацій. Застосування арсеналу бібліометричних показників дозволяють прослідкувати чітко обсяг та динаміку документного потоку за різними параметрами.

Аналіз дисертацій здійснювався у наступній послідовності:

- упорядкування джерельної бази дослідження за хронологічною ознакою;
- відстеження динаміки та річних обсягів здійснених дисертаційних досліджень;
- систематизація та кількісний розподіл рукописів за тематичним спрямуванням.

Проаналізовано 81 дисертаційне дослідження на здобуття наукового ступеня кандидата або доктора педагогічних наук, що проводилися в Україні у період з 2011 р. по 2021 р. і в яких висвітлено питання інформаційно-комунікаційних технологій в освіті.

Виявлено, що найбільш дисертаційних досліджень з питання ІКТ в освіті було у 2019 році (19,8 %), найменше у 2020 (3,7 %).

Проблемі підготовки майбутніх учителів, формуванню у них вміння приймати кваліфіковані рішення щодо можливостей ефективного застосування інноваційних технологій навчання присвячено 29 (35,8 %) дисертаційних досліджень, питанню теоретико-методологічних засад розвитку інформаційно-освітнього середовища у закладах освіти – 23 (28,3 %), проектуванню хмаро орієнтованого навчального середовища загальноосвітнього закладу освіти – 10 (12,3 %).

На здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук захищено 17 (20,9 %) дисертацій, кандидата педагогічних наук – 64 (79,1 %). Кількісний розподіл дисертаційних досліджень за керівниками та науковими консультантами дозволив виявити потужні наукові школи. На базі Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України (нині – Інститут цифровізації освіти) під керівництвом О. М. Спіріна (д.п.н., проф., члена-кореспондента НАПН України) створена наукова школа «Електронні відкриті системи та інформатична підготовка вчителя», В. Ю. Бикова (д.т.н., проф., дійсний член НАПН України) – «Системи навчання і освіти в комп'ютерно орієнтованому середовищі», С. О. Семерікова (д.пед.н., проф.) – «Мобільно орієнтовані технології навчання».

Аналіз досліджень українських науковців засвідчив, що незважаючи на значну кількість наукових розвідок, присвячених теоретико-методичним засадам проектування і використання комп'ютерно орієнтованого навчального середовища закладів освіти, використанню WEB-орієнтованих і мультимедійних технологій у навчанні, ці проблеми залишаються не достатньо вивченими у аспекті виявлення загальних тенденцій та оцінки стану розроблення, тематичної спрямованості дисертаційних робіт.

Список використаних джерел

1. Дисертації з питань освіти (1991–2021) : наук.-допом. бібліогр. покажч. / [упоряд.: Пономаренко Л. О., Зоріна Н. Є., Коваленко С. Г., Кропачева Н. М., Павленко Т. С. ; наук. ред. Пономаренко Л. О. ; бібліогр. ред. Пономаренко Л. О.] ; НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського. Вінниця : Твори, 2022. 1099 с. URL: <https://tinyurl.com/32bhxus2> (дата звернення: 10.10.2022).